

Tradicionālās konfesijas un jaunās reliģiskās kustības

Akadēmiskie kredītpunkti

4 KP (6 ECTS)

Iepriekšējo kursu prasības

Nav

Apstiprināts

Metodiskās komisijas sēdē (augusts, 2022.)

Kursa autors

Dr.oec., Mg.theol. Tālis Freimanis (talis.f@tvnet.lv)

Saturs

Studiju kurss dod ieskatu to piecu kristīgo konfesiju ticības un prakses atšķirībās, kuras vēsturiski Latvijā ir vienotas ekumēniskās kalpošanas dialogā. Studenti tiks iepazīstināti ar ortodoksālo (pareizticīgo), Romas katoļu, baptistu, adventistu un pentekostu tradīcijām luteriskās teoloģijas skatījumā, to izveidošanos, teoloģiskām atšķirībām, ticīgo skaitu, augstākajām autoritātēm ticības jautājumos, dogmām, pārvaldi, iekšējo struktūru, garīdzniecību, kanoniskiem tekstiem, misticismu, attieksmi pret citām konfesijām, sakramentiem, liturģiju, teoloģisko valodu, kalendāru, gavēņiem un uzskatiem par aizkapa dzīvi. Pēc līdzīgiem kritērijiem tiek aplūkotas arī jaunās reliģiskās kustības, kas pēc savas būtības ir sinkrētiskas (Baha'i), ar kristīgu tradīciju daļēji saistītas (mormoņi, Jehovas liecinieki), vai arī ar kristietību nesaistītas, bet Latvijā klātesošas (dievturi, Krišnas apziņas kustība, Sai Baba u.c.).

Kursa ietvaros katrai tēmai veltītajās nodarbībās lektors vispirms dod teorētisku ieskatu konkrētajā tradīcijā pēc augstākminētajiem aspektiem, kam seko konkrētās konfesijas vai reliģiskās kustības pārstāvja vai eksperta prezentācija un diskusija ar studentiem.

Mērķi

- Veicināt studējošo izpratni par Jēzus dotā uzstādījuma „lai viņi visi ir viens” (Jņ 17:22) ekumēnisko būtību luteriskās teoloģijas kontekstā;
- motivēt uz sadarbības turpināšanu un attīstību ekumēniskā dialoga apstākļos;
- atklāt būtiskās atšķirības starp kristīgām un nekristīgām reliģiskām kustībām.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti **zinās**:

- kādas ir galvenās atšķirības starp lielākajām Latvijas kristīgajām konfesijām;
- kādas ir Latvijā izplatītākās jaunās reliģiskās kustības.

Vertējums

Apmeklējums
1.Eseja
2.Eseja
Eksāmens

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti **prātīs**:

- adekvāti atspoguļot Latvijas lielāko kristīgo konfesiju īpašās pieejas kristīgā garīguma kopšanai savu draudzes locekļu katehētiskajā un ekumeniskajā audzināšanā;
- diferencēt dažādas jaunās reliģiskās kustības un ieraudzīt kopīgo un atšķirīgo to starpā;
- atpazīt dažādu reliģisku strāvojumu pārstāvjus un tiem argumentēti paskaidrot to atšķirības no kristīgās tradīcijas.

1.Eseja
2.Eseja
Eksāmens

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti **spēs**:

- teoloģiski reflektēt savu attieksmi pret kristīgās tradīcijas konfesionālo daudzveidību;
- cieņpilni attiekties pret citu kristīgās tradīcijas konfesiju draudžu locekļiem ekumeniskajā kopībā;
- saskatīt misijas virzienus un galvenos akcentus jauno reliģisko kustību kontekstā.

1.Eseja
2.Eseja
Eksāmens

PILNA LAIKA STUDIJAS

Lekciju un semināru plāns

<i>Tēma</i>	<i>Akademiskās stundas (45 min)</i>
1. Ievads – studiju kursa apraksts. Ortodoksā (pareizticīgā) baznīca: izveidošanās; teoloģiskās atšķirības – Trīsvienības mācībā, eklezioloģijā, soterioloģijā, marioloģijā; ticīgie; augstākā autoritāte ticības jautājumos; dogmas; pārvalde; iekšējā struktūra, klērs; kanoniskie teksti; monasticisms; attieksme pret citiem kristiešiem un atkritējiem; sakramenti; liturģija; valoda; godināšana; baznīcas svētki; kalendārs; gavēņi; aizkapa dzīve.	4
2. Pareizticīgās konfesijas priesteru atbildes uz jautājumiem un diskusija	2
3. Romas katoļu baznīca: izveidošanās; teoloģiskās atšķirības – Trīsvienības mācībā, eklezioloģijā, soterioloģijā, marioloģijā; augstākā autoritāte ticības jautājumos; dogmas; pārvalde; koncili -Tridentas, Vatikāna I, Vatikāna II, iekšējā struktūra; klērs; kanoniskie teksti; monasticisms; attieksme pret citiem kristiešiem un	4

Tradicionālās konfesijas un jaunās reliģiskās kustības

atkritējiem; sakramenti; liturģija; valoda; godināšana; baznīcas svētki; kalendārs; gavēņi; aizkapa dzīve.	
4. Romas katoļu priesteru atbildes uz jautājumiem un diskusija	2
5. Baptistu baznīca: izveidošanās; teoloģiskās atšķirības; ticīgie; augstākā autoritāte ticības jautājumos; dogmas; pārvalde; iekšējā struktūra; konfesijas nākotne.	4
6. Baptistu mācītāja atbildes uz jautājumiem un diskusija	2
7. Septītās dienas adventistu baznīca: izveidošanās; teoloģiskās atšķirības; ticīgie; augstākā autoritāte ticības jautājumos; dogmas - 28 ticības pamatmācības; pārvalde; iekšējā struktūra; klērs; kanoniskie teksti; attieksme pret citām konfesijām un atkritējiem; aizkapa dzīve	4
8. Adventistu mācītāja atbildes uz jautājumiem un diskusija.	2
9. Vasarsvētku kustība: izveidošanās; teoloģiskās atšķirības; ticīgie; augstākā autoritāte ticības jautājumos; dogmas; pārvalde; iekšējā struktūra – klasiskie pentekosti, apustuliskās draudzes, austrumu, neatkarīgie, neregistrētie; klērs; attieksme pret citiem kristiešiem un atkritējiem.	4
10. Pentekostu mācītāja (sludinātāja) atbildes uz jautājumiem un diskusija.	2
11. Seminārnodarbība par Latvijas tradicionālajām konfesijām.	2
12. Jaunās reliģiskās kustības Latvijā un pasaulē. Definīcijas problemātika.	2
13. Sinkrētisms. Bahaī mācība un reliģiskā prakse. Svami Satja Sai Baba.	4
14. Dievturība. Saknes folklorā, mitoloģijā un 19. gs. latviešu nacionālajā romantismā.	4
15. Tikšanās ar dievturu pārstāvi.	2
16. Kustības, kas sakņojas hinduismā. Krišnas apziņas kustība.	4
17. Tikšanās ar vaišnaviešu pārstāvi.	2
18. Jehovas liecinieki. Kas kopīgs ar Septītās dienas Adventistiem un kas atšķirīgs.	4
19. Saintoloģija un radniecīgi virzieni. Reliģisku kustību komercializācija.	2
20. Pēdējo dienu svētie. Mormonisma izcelšanās, autoritātes, autoritatīvie raksti.	4
21. Tikšanās ar mormoņu pārstāvi.	2
22. Seminārnodarbība par jaunajām reliģiskajām kustībām.	2
Kopā:	64

Patstāvīgā darba plāns

	Patstāvīgais darbs	Stundu skaits izpildei
1.	Pamatliteratūras apguve	24
2.	1. Esejas sagatavošana	36
3.	2. Esejas sagatavošana	36
	<i>Kopā</i>	<i>96</i>

Plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pārbaude

	Plānotie studiju rezultāti			% no gala vērtējuma
	Zināšanas	Prasmes	Kompetences	
Apmeklējums	+			10
1. Eseja	+	+	+	30
2. Eseja	+	+	+	30
Eksāmens	+	+	+	30
	<i>Kopā</i>			<i>100</i>

Literatūra

Pamatliteratūra

1. Иларион, Алфеев. *Православие*. Том 1. azbuka.ru/otechnik/Illarion_Alfeev/pravoslavie-tom-1/
2. Иларион, Алфеев. *Православие*. Том 2. azbuka.ru/otechnik/Illarion_Alfeev/pravoslavie-tom-2/
3. Коллектив авторов. *Хрестоматия по сравнительному богословию*. Московское Троицкое Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры Русской Православной Церкви”, 2005.
4. Florovskis, G. *Anstrumu baznīcas tēvi*. Jūrmala: LKA, 2009.
5. Piebalgs, A. *Īss katehisms*. Rīga: Metropolijas kūrīja, 1999.
6. Kērtiss, Jāns. *Luterāņa skatījums uz katoliem*. Rīga: LMF, 2019.
7. Čerņevskis, E. *Adventes kustība Latvijā*. Rīga: Patmos, 1998.
8. Pešelis, A. *Septītās dienas adventistu Latvijas draudžu vēsture*. Rīga: Patmos, 2013.
9. Tēraudkalns, Valdis. *Jaunā reliģiozitāte 20. gadsimta Latvijā: Vasarsvētku kustība*. Rīga: N.I.M.S., 2003.
10. Hiršs, Ilmārs. *Tajā naktī. Svētā Vakarēdiena vēsturiskie un teoloģiskie aspekti*. Rīga: Kristīgās Vadības koledža, 2012.
11. Hiršs, Ilmārs. *Patiesības gara spēkā. Svētais Gars mācībā un praksē*. Rīga: Kristīgās Vadības koledža, 2013.
12. Hiršs, Ilmārs. *Pārdomu labirintos*. Rīga: Kristīgās Vadības koledža, 2015.
13. Hiršs, Ilmārs. *Baptisti Latvijā. Vakar, šodien, rit*. Rīga: Kristīgās Vadības koledža, 2016.
14. Trūps, Henriks. *Katoļu Baznīcas vēsture*. Rīga: Avots, 1992.

Papildliteratūra

1. Melton, J.G. “Charismatic movement”. In *Encyclopedia of Protestantism*. New York: Checkmark Books, 2008.
2. *Pirmie soļi Baznīcā*. Rīga: LPB sinode, 2007.
3. Меңс, А. *Сvētī manu lūgšanu*. Rīga: KALA Raksti, 2020.
4. *Lūgšanu grāmata*. 2. izd. Rīga: Rīgas Debesbraukšanas draudze, 2009.
5. *Lūgšanu grāmata*. Rīga: Latvijas Pareizticīgās Baznīcas Sinode, 2019.
6. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона: 1890-1907.
7. Hutten, Kurt. *Seher, Grübler, Enthusiasten*. Stuttgart 1997.

Interneta resursi

1. Albert. *Пятидесятники-единственники – Ереси – нет!* (<http://www.reformed.org.ua/2/234/5/Yannaras>) // Вера церкви: введение в православное богословие.
2. *Seventh-day Adventist World Church Statistics* (<http://www.adventist.org>) Archived (<https://web.archive.org/web/20120919232321/http://www.adventist.org/world-church/facts-and-figures/index.html>) 2012. gada 19 septembrī, Wayback Machine vietnē. Seventh-day Adventist Church [adventist.org](http://www.adventist.org) Atjaunināts 2012. gada 11. septembrī.

3. *SDA Latvijas draudžu savienība* (<https://adventisti.lv/lv/vesture>).
4. *Феномен глоссалии (говoreния на языках) у неопятидесятниках* (<http://bible-istina-zachalo.ru/glossolalia.html/>
5. Krēsliņš, A. *Misioloģisks ieskats Latvijas SDA baznīcas statistikā (2000-2020)*.- Jona un Ninive. <http://blogs.adventistiem.lv>.
6. Krēsliņš, A. *Kas ir sabats 1,2,3,4*. <http://blogs.adventistiem.lv>.
7. http://home.lu.lv/~rbalodis/Publikacijas/Baznicu%20ties%20gramata/Balodis%20R_rel_org_klasifikacija.pdf